

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 142/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β΄)**

Συνεδρίαση της 5^{ης} Οκτωβρίου 2021

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Θεόδωρος Ψυχογιός, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, κωλυομένης της Προέδρου του Τμήματος Αικατερίνης Γρηγορίου, Αντιπροέδρου ΝΣΚ.

Μέλη: Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Αγγελική Καστανά, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα - Ασημακοπούλου, Ιουλία Σφυρή, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαγδαληνή Καραγεώργου, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το ΥΠΕΝ/ΔΣΜΠ/80220/943/19.8.2020 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος/Γενική Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού/Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών Αστικών και Περιαστικών Περιοχών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται α) εάν η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 13β (και ήδη παρ. 14) του ν. 4447/2016, ως προς τη σημειακή τροποποίηση των Γενικών Πολεοδομικών Σχέδιων (ΓΠΣ), τυγχάνει εφαρμογής και σε ΓΠΣ εγκεκριμένα με διατάξεις προϊσχύσασες του ν. 2508/1997 και β) εάν η έννοια της «σημειακής τροποποίησης», που αναφέρεται στη διάταξη αυτή, καταλαμβάνει και την τοπική επέκταση του ορίου των προ της ισχύος του ν. 2508/1997 εγκεκριμένων ΓΠΣ, δηλαδή του ορίου, που προβλέπεται από το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 1337/1983.

Ιστορικό

1. Στο υπό κρίση ερώτημα εκτίθεται ότι τόσο στη Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος/Γενική Διεύθυνση Χωρικού Σχεδιασμού/ Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών Αστικών και Περιαστικών Περιοχών (ΔΣΜΑΠΠ), όσο και παλαιότερα στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (ΟΡΣΑ), έχουν υποβληθεί αιτήματα για σημειακές τροποποιήσεις - επεκτάσεις εκτός των ορίων ισχυόντων ΓΠΣ. Συγκεκριμένα αναφέρεται: **α)** Αίτημα για σημειακή τροποποίηση του ΓΠΣ του Δήμου Μαγούλας, το οποίο αφορούσε αρχικά επέκταση του ΓΠΣ κατά 85 περίπου στρέμματα στο βόρειο άκρο του υφιστάμενου Βιομηχανικού Πάρκου (ΒΙΠΑ). Με το 2198/23.3.2018 έγγραφό της προς το Δήμο Ελευσίνας η ΔΣΜΑΠΠ εξέφρασε την άποψη ότι το αίτημα αφορούσε σε επέκταση και μόνο του ισχύοντος ΓΠΣ, και όχι σε σημειακή τροποποίηση - επέκταση αυτού. Ωστόσο, το Συμβούλιο Μητροπολιτικού Σχεδιασμού γνωμοδότησε, με την από 23.1.2019 (1^η Συνεδρ./θέμα 1^ο) απόφασή του, θετικά επί του αιτήματος, όπως είχε εν τω μεταξύ περιοριστεί και επανυποβληθεί, εγκρίνοντας κατά πλειοψηφία τη *«σημειακή τροποποίηση του ισχύοντος ΓΠΣ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 (παρ. 7) και 5 του ν. 2508/1997 (Α' 214) βάσει των οριζόμενων στην παρ. 13β του άρθρου 7 του ν. 4447/2016 (Α' 241), με επέκταση των ορίων του ΓΠΣ σε έκταση 18,5 στρεμμάτων στο Βόρειο όριο του, όπως φαίνεται στο σχετικό διάγραμμα»*. Η έκδοση υπουργικής απόφασης για την εν λόγω σημειακή τροποποίηση παραμένει έκτοτε σε εκκρεμότητα. **β)** Αίτημα του Δήμου Πεντέλης για διόρθωση σφάλματος του ΓΠΣ του πρώην Δήμου Μελισσίων, λόγω εσφαλμένης απεικόνισης του ορίου του Δήμου σε μικρό τμήμα στη βορειοδυτική θέση. Το αίτημα αυτό αφορά σε επέκταση του ορίου του ισχύοντος ΓΠΣ, με παράλληλη μετατόπισή του προς την πλευρά του Δήμου Κηφισιάς, το όριο του οποίου, συνεπώς, θα έπρεπε ομοίως να τροποποιηθεί και **γ)** αίτημα ιδιωτών για σημειακή τροποποίηση του ΓΠΣ Αγίας Παρασκευής, ώστε να περιληφθεί το ΟΤ 308 στις προς πολεοδότηση περιοχές. Ως προς το αίτημα αυτό αναφέρεται ότι, με το από 7.9.1971 π.δ. (Δ' 65), το ΟΤ 308 είχε καθοριστεί ως ανοικτό οικοδομικό τετράγωνο (εκτός σχεδίου). Κατά την έγκριση του ΓΠΣ Αγίας Παρασκευής με την 7065/8.3.2005 απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ (Δ' 278) παρέμεινε εκτός του ΓΠΣ, διότι ενέπιπτε στη ζώνη Β' του από 31.8.1978 π.δ. προστασίας Υμηττού (Δ' 544). Με το νεότερο, από 14.6.2011, προεδρικό διάταγμα προστασίας Υμηττού (Δ' 187), τροποποιήθηκαν τα

όρια της ζώνης Β' στη συγκεκριμένη θέση και το πιο πάνω ΟΤ έπαψε να περιλαμβάνεται στις ζώνες προστασίας. Ενόψει τούτου, ιδιοκτήτες ακινήτων εντός του ΟΤ ζητούν τη «σημειακή τροποποίηση» του ΓΠΣ, ώστε να ενταχθεί στις προς πολεοδόμηση εκτάσεις και στη συνέχεια να προχωρήσει ο Δήμος στις διαδικασίες για την ένταξή του στο ρυμοτομικό σχέδιο. Κατά τα αναφερόμενα στο ερώτημα, ως προς τα υπό β' και γ' αιτήματα δεν έχει υποβληθεί στη ΔΣΜΑΠΠ φάκελος μελέτης, διότι «εκκρεμούν κατευθύνσεις και οδηγίες ως προς το θεσμικό πλαίσιο», με βάση το οποίο θα μπορούσαν να εξεταστούν.

2. Ενόψει των εκτεθέντων ζητημάτων, υποβλήθηκε το προαναφερόμενο ερώτημα, επί του οποίου το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ως εξής:

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Με τον ν. 1337/1983 «*Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις*» (Α 33), ορίστηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) ως το πρώτο στάδιο του πολεοδομικού σχεδιασμού, ακολουθούμενο από τα στάδια της πολεοδομικής μελέτης και της πράξης εφαρμογής αυτής.

4. Ειδικότερα, στο άρθρο 1 ορίστηκε ότι «1. *Επιτρέπεται, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου: α) Η επέκταση εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, καθώς και οικισμών που υπάρχουν πριν από το έτος 1923, β) η ένταξη σε πολεοδομικό σχέδιο και η επέκταση οικισμών μεταγενέστερων του 1923 που στερούνται εγκεκριμένου σχεδίου, γ) η ένταξη σε πολεοδομικό σχέδιο περιοχών για την εξυπηρέτηση άλλων χρήσεων πλην της κατοικίας. 2.*».

5. Ακολούθως, στο άρθρο 2 ορίστηκε ότι «1. *Για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση ένταξης ή επέκτασης πόλης ή οικισμού κατά το προηγούμενο άρθρο καταρτίζεται γενικό πολεοδομικό σχέδιο. Το σχέδιο καλύπτει όλες τις πολεοδομημένες ή προς πολεοδόμηση περιοχές ενός τουλάχιστον Δήμου ή Κοινότητας. 2. Το γενικό πολεοδομικό σχέδιο περιλαμβάνει τους απαραίτητους χάρτες, σχέδια, διαγράμματα και κείμενα, ώστε να περιέχει όλα τα απαιτούμενα κατά το νόμο αυτόν στοιχεία και ιδιαίτερα τα όρια της κάθε πολεοδομικής ενότητας, της περιοχής επέκτασης, την υποδιαίρεση της περιοχής επέκτασης σε ζώνες πυκνοδομημένες, αραιοδομημένες ή αδόμετες, τη γενική εκτίμηση των αναγκών των πολεοδομικών ενοτήτων σε κοινόχρηστους χώρους, κοινωφελείς εξυπηρετήσεις και δημόσιες παρεμβάσεις ή*

ενισχύσεις στον τομέα της στέγης, τη γενική πρόταση πολεοδομικής οργάνωσης των πολεοδομικών ενοτήτων σε συνάρτηση με τις παραπάνω ανάγκες».

6. Στη συνέχεια με το άρθρο 3 προβλέφθηκε ότι «1.... 6. Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ...».

7. Επίσης, στο άρθρο 6 προβλέφθηκε ότι «1. Η κίνηση της διαδικασίας σύνταξης της πολεοδομικής μελέτης γίνεται από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα ... 2. Η μελέτη εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του γενικού πολεοδομικού σχεδίου και εξειδικεύει τις προτάσεις και τα σχετικά προγράμματά του. ... 4. Η πολεοδομική μελέτη περιέχει: α) την οριστικοποίηση των ορίων των προς πολεοδόμηση ζωνών του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, β) τις χρήσεις γης».

8. Εν τέλει, στο άρθρο 7 ορίστηκε ότι «1. Η πολεοδομική μελέτη εγκρίνεται με Προεδρικό Διάταγμα.... 2. Η έγκριση της πολεοδομικής μελέτης έχει τις συνέπειες έγκρισης σχεδίου πόλης κατά τις διατάξεις του Ν.Δ. της 17.7/16.8.1923.....».

9. Με το ν. **2508/1997** «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις» (Α 124) ρυθμίσθηκαν εκ νέου τα ζητήματα του πολεοδομικού σχεδιασμού, με πρόβλεψη ότι στο πρώτο επίπεδο αυτού περιλαμβάνονται αφενός τα Ρυθμιστικά Σχέδια (ΡΣ), όπου αυτά προβλέπονται, και αφετέρου το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) για τον αστικό και περιαστικό χώρο και το Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) για το μη αστικό χώρο και ότι στο δεύτερο επίπεδο, που αποτελεί την εξειδίκευση και εφαρμογή του πρώτου, περιλαμβάνεται η πολεοδομική μελέτη και η πράξη εφαρμογής της (άρθρο 1 παρ. 3).

10. Σχετικά με το ΓΠΣ, στο άρθρο 4 του εν λόγω νόμου προβλέφθηκαν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... 3. Με το Γ.Π.Σ. καθορίζονται: α) οι περιοχές ειδικής προστασίας κατά την παρ. 4 του παρόντος άρθρου που δεν πρόκειται να πολεοδομηθούν, β) οι περιοχές γύρω από πόλεις ή οικισμούς για τις οποίες απαιτείται έλεγχος και περιορισμός της οικιστικής εξάπλωσης, συμπεριλαμβανομένων και των περιοχών που καθορίστηκαν ως ζώνες οικιστικού ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 1337/1983, γ) τα εγκεκριμένα κατά τη δημοσίευση του παρόντος Γ.Π.Σ. και δ) όλες οι πολεοδομημένες και προς πολεοδόμηση περιοχές..... 4. Με το Γ.Π.Σ. καθορίζονται επίσης περιοχές ειδικής προστασίας (Π.Ε.Π.) που δεν προορίζονται για πολεοδόμηση..... 5. Το Γ.Π.Σ. αποτελείται από τους απαραίτητους χάρτες, σχέδια, διαγράμματα και κείμενα, ώστε να περιέχει όλα τα απαιτούμενα

στοιχεία και ιδίως, προκειμένου για τις περιοχές της παρ. 4 τα όρια των ζωνών ανάλογα με το βαθμό προστασίας και επέμβασης, προκειμένου για τις προς πολεοδόμηση περιοχές τα όρια κάθε πολεοδομικής ενότητας 6. 7. Αναθεώρηση ή τροποποίηση Γ.Π.Σ. δεν επιτρέπεται πριν παρέλθει πενταετία από την έγκρισή του. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίηση του σχεδίου μόνον προκειμένου: α) να καθορισθούν περιοχές ειδικής προστασίας σύμφωνα με την παρ. 4, β) να καθορισθούν ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου αυτού και γ) να αντιμετωπισθούν εξαιρετικές πολεοδομικές ανάγκες...¹ Με την επιφύλαξη της παρ. 11 του άρθρου αυτού η παρούσα παράγραφος ισχύει και για ήδη εγκεκριμένα Γ.Π.Σ. 8. 9. 10. Η έγκριση και αναθεώρηση Γ.Π.Σ. γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά από γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος. Κατά τα λοιπά για τη διαδικασία εκπόνησης, έγκρισης και συνέπειες του Γ.Π.Σ. εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5 του ν. 1337/1983. ... Ειδικά στις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων της ευρύτερης περιοχής Αθήνας και Θεσσαλονίκης η έγκριση και αναθεώρηση των Γ.Π.Σ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 4 του ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 18 Α') και του άρθρου 5 παρ. 4 του ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148 Α'), αντίστοιχα.

11. Η αναθεώρηση και τροποποίηση εγκεκριμένων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού Γ.Π.Σ. γίνεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Εκκρεμείς διαδικασίες έγκρισης ή τροποποίησης Γ.Π.Σ. συνεχίζονται και το Γ.Π.Σ. εγκρίνεται ή τροποποιείται με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις, αν ... Επίσης σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις επιτρέπεται η τροποποίηση ή αναθεώρηση εγκεκριμένων Γ.Π.Σ. χωρίς επέκταση των ορίων τους, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι που αναφέρονται στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου². 12.... ».

11. Σχετικά με το ΣΧΟΟΑΠ, στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου προβλέφθηκε ότι: «1. Ως ανοικτή πόλη νοείται σύνολο γειτονικών οικισμών του μη αστικού χώρου, καθένας από τους οποίους έχει πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε τελευταία απογραφή. 2. Για την οικιστική οργάνωση και ανάπτυξη κάθε ανοικτής

¹ Η περίπτωση γ' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 παρ. 3 του ν. 3212/2003 (Α 308).

² Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 11 προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ν. 3044/2002 (Α 197). Κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση: «Η επιτακτική ανάγκη προώθησης και ολοκλήρωσης κυρίως μεγάλων κυκλοφοριακών παρεμβάσεων, αλλά και η υλοποίηση μεγάλης κλίμακας έργων κοινωνικού εξοπλισμού και τεχνικής υποδομής στις πόλεις διευκολύνεται και επισπεύδεται με την προσθήκη αυτή».

πόλης εκπονείται και εγκρίνεται σχέδιο χωρικής και οικιστικής οργάνωσης της ανοικτής πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.). Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι παράγραφοι 3, 4, 5, 6, 7 και 8 του προηγούμενου άρθρου. 3. Η έγκριση και αναθεώρηση του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά από γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος. Κατά τα λοιπά και ειδικότερα ως προς τη διαδικασία εκπόνησης, έγκρισης και συνεπειών του σχεδίου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα με τα άρθρα 3, 4 και 5 του ν. 1337/1983.».

12. Όσον αφορά στην έκταση, την οποία θα καταλάμβανε ένα ΓΠΣ, που θα θεσπιζόταν κατά τις διατάξεις του ν. 2508/1997, προβλέφθηκε στην παρ. 2.α. του άρθρου 24 του ν. 2539/1997 «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (Α 244) (Σχέδιο Καποδίστριας) ότι «2. α) Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) περιλαμβάνει την εδαφική περιφέρεια του νέου δήμου ή κοινότητας που συνιστάται με το άρθρο 1 του παρόντος νόμου, στην οποία περιλαμβάνεται ένας τουλάχιστον οικισμός με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων, σύμφωνα με την εκάστοτε τελευταία απογραφή. Για το τυχόν υπόλοιπο τμήμα του νέου Ο.Τ.Α., εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 του ν. 2508/1997, συντάσσεται ΣΧΟΟΑΠ.».

13. Με το ν. **4269/2014** «Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη ανάπτυξη» (Α 142) επαναρρυθμίσθηκαν συνολικά τα ζητήματα του στρατηγικού χωρικού (χωροταξικού) και ρυθμιστικού χωρικού (πολεοδομικού) σχεδιασμού, με μετονομασία των ΓΠΣ σε Τοπικά Χωρικά Σχέδια (ΤΧΣ), ως προς τα οποία ορίσθηκαν, στο άρθρο 7, τα εξής: «1. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια αποτελούν σύνολα κειμένων και διαγραμμάτων με τα οποία καθορίζονται οι γενικές χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής ενός πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. 2. Τα Τ.Χ.Σ. καλύπτουν την έκταση μίας ή και περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων ή και το σύνολο της έκτασης του οικείου δήμου. 3. Με τα Τ.Χ.Σ. καθορίζονται για εκάστη δημοτική ενότητα οι ακόλουθες κατηγορίες περιοχών: α) Οικιστικές Περιοχές: ... β) Περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων: ... γ) Περιοχές Προστασίας: δ) Περιοχές ελέγχου χρήσεων γης: ... 4. ... 5. ... 6. α) ... β) Η έγκριση των Τ.Χ.Σ. γίνεται με προεδρικό διάταγμα ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. α) Τα Τ.Χ.Σ. αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύψει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από την αξιολόγηση

που διενεργείται κατά την προηγούμενη παράγραφο. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, με στόχο τη βελτίωση και επικαιροποίησή τους, προκειμένου... β) Για την αναθεώρηση και τροποποίηση των Τ.Χ.Σ. ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 6. 11. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνώμη του ΚΕΣΥΠΟΘΑ, μπορεί να επέρχονται εντοπισμένες και μη ουσιώδεις τροποποιήσεις σε εγκεκριμένα Τ.Χ.Σ. Οι πιο πάνω τροποποιήσεις υποβάλλονται σε διαδικασία στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, μόνον εφόσον αξιολογηθεί, κατά τα οριζόμενα στην κ.υ.α. 107017/2006 (Β 1225) των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όπως εκάστοτε ισχύει, ότι ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. 12... 13. Η αναθεώρηση και τροποποίηση εγκεκριμένων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού Γ.Π.Σ. και Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. γίνεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. ...».

14. Επίσης, στο άρθρο 13α ορίσθηκε ότι «1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων του παρόντος, καταργούνται: α) ... β) Τα άρθρα 1 έως και 7, καθώς και 18, 25, 26 του ν. 2508/1997, όπως ισχύουν. γ) Τα άρθρα 2, 3, 5, 6 και 7 του ν. 1337/1983, όπως ισχύουν. ... 2. Εκκρεμείς διαδικασίες έγκρισης ή τροποποίησης ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ και Πολεοδομικών Μελετών συνεχίζονται ως προς τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις. 3. ...».

15. Εν συνεχεία, θεσπίσθηκε ο ν. **4447/2016** «Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α 241), με τον οποίο καταργήθηκαν τα άρθρα 1 έως και 13α του ν. 4269/2014 (βλ. άρθρο 14.α.) και ρυθμίσθηκαν εκ νέου τα ζητήματα του στρατηγικού χωρικού (χωροταξικού) και ρυθμιστικού χωρικού (πολεοδομικού) σχεδιασμού και, ως προς τα ΤΧΣ, στο άρθρο 7 ορίσθηκαν τα εξής: «1. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής ενός πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. 2. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια καλύπτουν την έκταση ενός Δήμου. 3. Με τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια καθορίζονται για κάθε δημοτική ενότητα οι ακόλουθες κατηγορίες περιοχών: α) Οικιστικές Περιοχές: ... β) Περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων:... γ) Περιοχές Προστασίας:...δ)

Περιοχές ελέγχου χρήσεων γης: ... 4. ... 5. ... 6. α) Η κίνηση της διαδικασίας για τη σύνταξη Τοπικού Χωρικού Σχεδίου γίνεται είτε από τον οικείο Δήμο είτε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια υπόκεινται σε διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης. β) Η έγκριση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων γίνεται με προεδρικό διάταγμα 7. ... 8. 9. ... 10. α) Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια αναθεωρούνται ανά πενταετία, εφόσον προκύψει τεκμηριωμένη προς τούτο ανάγκη από την αξιολόγηση που διενεργείται κατά την παράγραφο 9. Στο χρονικό αυτό διάστημα είναι δυνατή η τροποποίησή τους προκειμένου: β) Για την αναθεώρηση και τροποποίηση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 6. 11. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, μπορεί να γίνονται διορθώσεις σφαλμάτων, αποσαφηνίσεις διατυπώσεων, εναρμόνιση κειμένων και διαγραμμάτων, εφόσον δεν συνιστούν τροποποίηση. 12. 13. α) Η αναθεώρηση και τροποποίηση εγκεκριμένων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και Σχεδίων Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης γίνεται κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. β) Τα ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης δύνανται να **τροποποιούνται σημειακά** με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997 (Α` 124). 14.».

16. Περαιτέρω, στο άρθρο 12 ορίστηκε ότι «1. α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εξειδικεύονται το ειδικό περιεχόμενο, η διαδικασία και οι προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης, τροποποίησης, καθώς και τα αρμόδια όργανα έγκρισης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του παρόντος νόμου....» και στο άρθρο 13 ότι «1. Εκκρεμείς διαδικασίες έγκρισης ή τροποποίησης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης και Πολεοδομικών Μελετών συνεχίζονται με βάση τις διατάξεις δυνάμει των οποίων εκπονούνται».

17. Κατ' εξουσιοδότηση του πιο πάνω άρθρου 12 παρ. 1α του ν. 4447/2016 εκδόθηκε το **π.δ. 90/2018** (Α 162), με το οποίο προβλέφθηκαν τα αρμόδια διοικητικά όργανα, διαδικασίες και προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του ν. 4447/2016, καθώς και το ειδικότερο περιεχόμενο αυτών. Μεταξύ άλλων, στο άρθρο 2 ορίστηκε ότι «Για τις ανάγκες σύνταξης, ερμηνείας και εφαρμογής από τη Διοίκηση και τους πολίτες των

εγκρινόμενων πλαισίων και σχεδίων λαμβάνονται υπόψη οι πιο κάτω ορισμοί:... ε) Αναθεώρηση πλαισίου ή σχεδίου: είναι είτε η ολική αντικατάσταση εγκεκριμένου ήδη πλαισίου ή σχεδίου είτε η πραγματοποίηση σημαντικού εύρους αλλαγών στις αρχές, κατευθύνσεις και κανόνες του. στ) Τροποποίηση πλαισίου ή σχεδίου: είναι η πραγματοποίηση περιορισμένου εύρους ή επουσιωδών και εντοπισμένων αλλαγών στις κατευθύνσεις και κανόνες του....».

18. Επί πλέον, με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 6 του ίδιου π.δ. (πριν από την αντικατάστασή τους με το άρθρο δέκατο όγδοο παρ. 3 του ν. 4787/2021) προβλεπόταν ότι «6. Τα ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016 Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης δύνανται να **τροποποιούνται σημειακά** με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997 (Α΄ 124) για μια επταετία (7) από την ισχύ του ν. 4447/2016. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής, για την τροποποίησή τους εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4447/2016 και ιδίως οι διατάξεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 7 του νόμου αυτού».

19. Ακολούθως, με τις ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Α (άρθρα 1 - 16) του ν. **4759/2020** «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α 245) τροποποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του ν. 4447/2016, προς το σκοπό της απλούστευσης και επιτάχυνσης της διαδικασίας κατάρτισης, αναθεώρησης και τροποποίησης χωροταξικών πλαισίων και πολεοδομικών σχεδίων κάθε επιπέδου, καθώς και της διασαφήνισης των μεταξύ τους σχέσεων (άρθρο 1). Στο πλαίσιο αυτό, με το άρθρο 10, αντικαταστάθηκε το άρθρο 7 του ν. 4447/2016, με μετονομασία των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (ΤΧΣ) σε Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ).

20. Ειδικότερα, το νέο άρθρο 7 προβλέπει τα εξής: «1. Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, ..., καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής μελέτης. 2. Τα ΤΠΣ καλύπτουν την έκταση μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων ενός δήμου. 3. Με τα ΤΠΣ καθορίζονται για κάθε δημοτική ενότητα οι ακόλουθες κατηγορίες περιοχών: α) Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ): β) Περιοχές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (Π.Ε.Δ.): ... γ) Περιοχές Προστασίας (Π.Ε.Π.)

και Περιοχές με ειδικό νομικό καθεστώς (Π.Ε.Κ.): ... δ) Περιοχές ελέγχου χρήσεων γης (Π.Ε.Χ.): 4. ... 5. ... 6. ... 7. α) Η κίνηση της διαδικασίας για τη σύνταξη ΤΠΣ γίνεται είτε από τον οικείο Δήμο είτε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα ΤΠΣ υπόκεινται σε διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης. β) Η έγκριση των ΤΠΣ γίνεται με προεδρικό διάταγμα 8. 9. 10. 11. Τα ΤΠΣ δεν αναθεωρούνται προτού παρέλθει πενταετία από την έγκρισή τους. Πριν από την πάροδο της πενταετίας είναι κατ' εξαίρεση δυνατή η τροποποίησή τους, προκειμένου Για την αναθεώρηση και τροποποίηση των ΤΠΣ ακολουθείται η διαδικασία της παρ. [6]³. Δεν απαιτείται να ακολουθηθεί η διαδικασία της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, εφόσον οι αλλαγές είναι ήσσονος σημασίας. 12. Η αναθεώρηση και τροποποίηση των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και Σχεδίων Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης γίνεται κατά τις διατάξεις του παρόντος. 13. 14. Τα ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης δύνανται να **τροποποιούνται σημειακά** με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από γνώμη του ΚΕΣΥΠΟΘΑ ή του Συμβουλίου Μητροπολιτικού Σχεδιασμού για τις περιοχές των Ρυθμιστικών Σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης. 15. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, μπορεί να γίνονται διορθώσεις σφαλμάτων, αποσαφηνίσεις διατυπώσεων, εναρμόνιση κειμένων και διαγραμμάτων, εφόσον δεν συνιστούν τροποποίηση του ΤΠΣ».

21. Τέλος, με το άρθρο δέκατο όγδοο παρ. 3 του ν. **4787/2021** (Α 44) αντικαταστάθηκε η προαναφερθείσα παράγραφος 6 του άρθρου 5 του π.δ. 90/2018, ως εξής: «6. Τα ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016 Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ή Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης δύνανται να **τροποποιούνται σημειακά** και να γίνονται διορθώσεις σφαλμάτων, αποσαφηνίσεις διατυπώσεων και εναρμόνιση κειμένων και διαγραμμάτων σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 2508/1997»⁴.

³ Εκ παραδρομής αναφέρεται «παρ. 6», αντί του ορθού: «παρ. 7».

⁴ Κατά την αιτιολογική έκθεση της ρύθμισης, που εισήχθη με τροπολογία: «Με την παρ. 3 της προωθούμενης ρύθμισης τροποποιείται η παρ. 6 του άρθρου 5 του π.δ. 90/2018, ούτως ώστε τα ισχύοντα ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016 να δύνανται να τροποποιούνται και για διορθώσεις σφαλμάτων και αποσαφηνίσεις διατυπώσεων».

Ερμηνεία των εφαρμοστέων διατάξεων και υπαγωγή.

22. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

23. Με το ν. 1337/1983, αλλά και με την επακολουθήσασα, έως σήμερα, νομοθεσία, θεσπίσθηκε και ισχύει σύστημα πολεοδομικού σχεδιασμού, που περιλαμβάνει δύο διαδοχικές φάσεις (επίπεδα σχεδιασμού). Το πρώτο από τα επίπεδα αυτά πραγματοποιείται με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο - ΓΠΣ (μετονομασθέν, από το ν. 4269/2014, σε Τοπικό Χωρικό Σχέδιο - ΤΧΣ και ήδη, με το ν. 4759/2020, σε Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο - ΤΠΣ), το οποίο, όπως έχει παγίως κριθεί, συνιστά τη γενική πρόταση πολεοδομικής οργάνωσης είτε των ήδη πολεοδομημένων είτε των προς πολεοδόμηση περιοχών, η οποία διατυπώνεται ύστερα από αξιολόγηση των οικιστικών αναγκών και των επιπτώσεων της πολεοδομικής ρύθμισης στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και στους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους. Για το λόγο αυτό, το ΓΠΣ περιέχει, κατ' αρχήν, γενικούς ορισμούς και κατευθύνσεις, που συνιστούν στρατηγικό σχεδιασμό με μακροπρόθεσμες εκτιμήσεις και ρυθμίσεις, ενώ, κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται να περιέχει και ειδικότερες πολεοδομικές ρυθμίσεις, οι οποίες συνιστούν βασικές επιλογές και αναγκαία στοιχεία της εισαγόμενης με το σχέδιο πρότασης πολεοδομικής οργάνωσης, αναπόσπαστα συνδεδεμένα με αυτήν (ΣΤΕ 2654/2020, 1833/2019, 1643/2018, 56/2018, 293/2018, 3058/2015, 1242/2016, 2258/2014).

24. Με τις διατάξεις του ν. 1337/1983 (βλ. άρθρο 2 παρ. 1 εδ. β'), ορίστηκε ότι τα ΓΠΣ καλύπτουν μόνο τις πολεοδομημένες και προς πολεοδόμηση περιοχές ενός τουλάχιστον Δήμου ή Κοινότητας. Υπό την ισχύ, όμως, του μεταγενέστερου ν. 2508/1997 προβλέφθηκε ρητά, με το άρθρο 24 παρ. 2.α ν. 2539/1997, ότι τα ΓΠΣ καλύπτουν, κατά κανόνα, ολόκληρη την εδαφική περιφέρεια των νέων Δήμων, που προέκυψαν με το Σχέδιο Καποδίστριας και καθορίζουν όχι μόνο τις πολεοδομημένες και προς πολεοδόμηση περιοχές, αλλά και τις περιοχές που δεν πρόκειται να πολεοδομηθούν ή στις οποίες απαιτείται έλεγχος και περιορισμός της οικιστικής εξάπλωσης (βλ. άρθρο 4 παρ. 3 και 4 ν. 2508/1997). Ως εκ τούτου, τα όρια των ΓΠΣ που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1337/1983, είτε πριν από την ισχύ του ν. 2508/1997 είτε μετά από αυτήν, κατά τις μεταβατικές του διατάξεις (εφεξής: τα ΓΠΣ του ν. 1337/1983) αποδίδουν τα όρια των πολεοδομημένων και προς

πολεοδόμηση περιοχών ενός Δήμου ή Κοινότητας, ενώ τα όρια των ΓΠΣ, που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2508/1997 (εφεξής: τα ΓΠΣ του ν. 2508/1997), ταυτίζονται υποχρεωτικά με την εδαφική περιφέρεια (διοικητικά όρια) των Δήμων, οπότε οι διάφορες περιοχές (πολεοδομημένες και προς πολεοδόμηση, περιοχές ειδικής προστασίας κλπ.) καθορίζονται, πλέον, εντός των ευρύτερων αυτών ορίων.

25. Περαιτέρω, οι ρυθμίσεις που περιέχονται στο ΓΠΣ, τόσο εκείνες που συνιστούν γενικούς ορισμούς και κατευθύνσεις, όσο και οι ειδικότερες, που έχουν τυχόν περιληφθεί σε αυτό, είναι δεσμευτικές για την πολεοδομική μελέτη, η οποία εντάσσεται στο δεύτερο στάδιο πολεοδομικού σχεδιασμού και με την οποία καθορίζονται, πλην άλλων, τα όρια των προς πολεοδόμηση ζωνών (ΣΤΕ 2934/2020, 666/2020, 238/2018, 1242/2016). Σύνταξη, επομένως, πολεοδομικής μελέτης και ένταξη στο σχέδιο πόλης περιοχής, η οποία δεν εντάσσεται στις προς πολεοδόμηση περιοχές κατά το ΓΠΣ δεν νοείται, χωρίς προηγούμενη αναθεώρηση ή τροποποίηση (με επέκταση) του ΓΠΣ. Επίσης, οι χρήσεις γης, οι οποίες θα προβλεφθούν από την πολεοδομική μελέτη ή την τροποποίηση του τυχόν υφισταμένου σχεδίου δεν επιτρέπεται να αποκλίνουν εκείνων του ΓΠΣ (ΣΤΕ 93/2016, 2640/2009, 4255/2000, 4047/1999).

26. Εξάλλου, σε περίπτωση μεταβολής των αντικειμενικών όρων και συνθηκών, βάσει των οποίων καταρτίστηκε το ΓΠΣ ή, σε περίπτωση που ανακύπτουν νέες ανάγκες, τίθεται ζήτημα ανάλογης προσαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού, με τροποποίηση του ΓΠΣ. Ενόψει, όμως, του σκοπού και του περιεχομένου του ΓΠΣ, η τροποποίησή του πρέπει, κατ' αρχήν, να γίνεται μετά την πάροδο εύλογου χρόνου από την αρχική έγκριση ή την προηγούμενη τροποποίηση, ενώ, κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή περιορισμένη τροποποίησή του σε οποιονδήποτε χρόνο, εάν διαπιστωθεί ότι επί μέρους ορισμοί και ρυθμίσεις του διατυπώθηκαν κατά πλάνη περί τα πράγματα, δηλαδή κατά παραγνώριση πραγματικών δεδομένων, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη ή δυσχερής η εφαρμογή του αρχικού σχεδιασμού (ΣΤΕ 1643/2018, 3058/2015, 3649/2009, 384/2002, 557/1999, 1507/1997).

27. Μολοντί η έννοια της «σημειακής τροποποίησης» των ΓΠΣ εισήχθη, από το 2016 και εντεύθεν, με τις ερμηνευόμενες διατάξεις (του ν. 4447/2016, του π.δ. 90/2018 κλπ.), εντούτοις, η νομολογία είχε ήδη, πραγματευτεί επανειλημμένα το ζήτημα των σημειακών (όλως εντοπισμένων) τροποποιήσεων της πολεοδομικής μελέτης ή του σχεδίου πόλης, δηλαδή του πολεοδομικού σχεδιασμού του δεύτερου

επιπέδου. Κατά τη νομολογία αυτή, η έγκριση ή τροποποίηση των πολεοδομικών σχεδίων οποιασδήποτε κλίμακας, ως και η θέσπιση, με ρυθμίσεις κανονιστικού χαρακτήρα, όρων δόμησης πάσης φύσεως υλοποιείται επιτρεπτως, κατά το Σύνταγμα (άρθρο 43 παρ. 2), μόνο με την έκδοση προεδρικού διατάγματος, ενώ οι αρμοδιότητες εφαρμογής των πολεοδομικών σχεδίων επιτρεπτως ανατίθενται σε άλλα όργανα της Διοίκησης. Προς την αρμοδιότητα δε της εφαρμογής των πολεοδομικών σχεδίων εξομοιώνεται, από την άποψη αυτή, και η όλως εντοπισμένη τροποποίησή τους, δεδομένου ότι δεν εμπεριέχει γενικό πολεοδομικό σχεδιασμό, αλλά διενεργείται εντός του πλαισίου ευρύτερου σχεδιασμού, που ήδη έχει χωρήσει αρμοδίως (ΣτΕ 238/2018, 1041/2017, 2614/2016, 4924/2014, 2378/2014, 3663/2005 Ολ., 3661/2005 Ολ.).

28. Για την εφαρμογή του παραπάνω κανόνα, η τροποποίηση σχεδίου πόλης ή η αναθεώρηση πολεοδομικής μελέτης θεωρείται ότι είναι όλως εντοπισμένη, όταν με αυτήν επέρχεται μικρής έκτασης μεταβολή και θίγεται ένα οικόπεδο ή μικρός αριθμός γειτονικών οικοπέδων, έστω και εάν ευρίσκονται σε διαφορετικά οικοδομικά τετράγωνα, εκτός εάν η μεταβολή, ενόψει του χαρακτήρα της, συνιστά σημαντική πολεοδομική παρέμβαση για το συγκεκριμένο οικιστικό σύνολο (ΣτΕ 720/2015, 3956/2015, 3377/2015, 2378/2014) ή εάν αφορά προστατευόμενες περιοχές του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος (ΣτΕ 238/2018, 93/2016, 2790/2014, 2983/2009, 1814/2008, 3661/2005 Ολ.).

29. Όπως προεκτέθηκε, στο άρθρο 7 παρ. 13β του ν. 4447/2016, ο νομοθέτης προέβλεπε τη δυνατότητα για τα ισχύοντα, κατά τη δημοσίευση του νόμου, ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ να *«τροποποιούνται σημειακά με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997»*. Η αυτή πρόβλεψη περιελήφθη και στο άρθρο 5 παρ. 6 του κατ' εξουσιοδότηση εκδοθέντος π.δ. 90/2018. Ακολούθως, όμως, μετά την αντικατάσταση του άρθρου 7 του ν. 4447/2016, με το άρθρο 10 του ν. 4759/2020, προβλεπόταν, πλέον, στην παράγραφο 14, αντί της αντικατασταθείσης παραγράφου 13β, ότι τα ισχύοντα, κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016, ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ *«δύνανται να τροποποιούνται σημειακά με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από γνώμη του ΚΕΣΥ-ΠΟΘΑ ή του Συμβουλίου Μητροπολιτικού Σχεδιασμού για τις περιοχές των Ρυθμιστικών Σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης»*, χωρίς, ωστόσο, να γίνεται και ρητή παραπομπή στις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997. Πάντως, στη συνέχεια, με το άρθρο δέκατο όγδοο παρ. 3 του νεότερου ν. 4787/2021, που αντικατέστησε το άρθρο 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018, προβλέφθηκε και πάλι ρητά

ότι τα ισχύοντα, κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016, ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ δύνανται να τροποποιούνται σημειακά «*σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ν. 2508/1997*». Επομένως, το ισχύον σήμερα καθεστώς, ως προς το ζήτημα της σημειακής τροποποίησης των ΓΠΣ, έχει ως έρεισμα το άρθρο δέκατο όγδοο παρ. 3 του ν. 4787/2021, όπως αυτό τροποποίησε το άρθρο 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018 και τις κατά παραπομπή εφαρμοστέες διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997.

Επί του πρώτου υποερωτήματος

30. Επί του ζητήματος, που τίθεται με το πρώτο υποερώτημα, το Τμήμα γνωμοδότησε ομοφώνως ότι ούτε από το γράμμα των πιο πάνω κρίσιμων διατάξεων, που αναφέρονται αδιακρίτως στα «ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος» (ή «του ν. 4447/2016») «Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια ...» και όχι μόνον στα «ισχύοντα κατά τη δημοσίευση του παρόντος Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια που εγκρίθηκαν κατά τις διατάξεις του ν. 2508/1997 ...», αλλά ούτε από το σκοπό των ρυθμίσεων, που συνίσταται στη θέσπιση μίας ενιαίας, ταχύτερης και εξαιρετικής, διαδικασίας τροποποίησης για τα ισχύοντα, κατά τη δημοσίευση του ν. 4447/2016, ΓΠΣ, χάριν της αντιμετώπισης εξαιρετικών πολεοδομικών αναγκών⁵, συνάγεται λόγος που να επιβάλει διαφοροποίηση μεταξύ των ΓΠΣ του ν. 1337/1983 και των ΓΠΣ του ν. 2508/1997 ως προς το ζήτημα της δυνατότητας σημειακής τροποποίησης. Κατά συνέπεια, καθίσταται σαφές ότι, κατά την ορθή ερμηνεία των ως άνω εφαρμοστέων διατάξεων, η εξαίρεση των ΓΠΣ του ν. 1337/1983 από το πεδίο εφαρμογής τους δεν είναι επιτρεπτή.

Επί του δεύτερου υποερωτήματος

Επί του υποερωτήματος αυτού υποστηρίχθηκαν δύο αντίθετες γνώμες, ως ακολούθως:

31. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιού, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ, Αφροδίτη Κουτούκη, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αλέξανδρο Ροϊλό, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-

⁵ Βλ. Μ. Μπάκαβου - Ι. Τσακαρέστου, Σημειακές Τροποποιήσεις ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, ΠερΔικ 2018, σελ. 264.

Ασημακοπούλου και Ιουλία Σφυρή, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψηφοί 7), έγιναν δεκτά τα εξής:

32. Ως ελέχθη, με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, όπως ήδη διαμορφώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου δέκατου όγδοου, παρ. 3 του ν. 4787/2021 και του π.δ. 90/18 (άρθρο 5 παρ. 6), προβλέπεται ρητά η δυνατότητα σημειακών τροποποιήσεων των ΓΠΣ, συγχρόνως, όμως, διαλαμβάνεται και ρητή νομοθετική πρόβλεψη για την, επί των τροποποιήσεων αυτών, εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 4 και 5 του ν. 2508/1997, όπως ίσχυσαν μετά το ν. 3044/2002 (άρθρο 9 παρ. 1)⁶. Με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 11 του άρθρου 4 του εν λόγω νόμου (2508/1997), ορίζεται σαφώς ότι οι, εις αυτήν αναφερόμενες, τροποποιήσεις των ΓΠΣ, τα οποία ήταν εγκεκριμένα πριν από το ν. 2508/1997 (άρα και των ΓΠΣ, τα οποία ίσχυσαν υπό το καθεστώς του ν. 1337/1983), δεν δύναται να έχουν ως αντικείμενο και την επέκταση των ορίων των εν λόγω ΓΠΣ. Είναι προφανές ότι η πιο πάνω ρύθμιση καταδεικνυε τη σαφή βούληση του νομοθέτη να μη μεταβάλλονται, με εξαιρετικές διαδικασίες, τα όρια των ΓΠΣ του ν. 1337/1983, κάτι που, ασφαλώς, ισχύει και για τις σημειακές τροποποιήσεις αυτών, ενόψει απουσίας σχετικής νομοθετικής διάκρισης. Επομένως, μετά την ως άνω ρητή πρόβλεψη του άρθρου 9 παρ. 1 του ν. 3044/2002, όπως αποτυπώνεται στο άρθρο 4 παρ. 11 εδάφ. τελευταίο του ν. 2508/1997, δεν υφίστατο δυνατότητα τροποποίησης των εγκεκριμένων ΓΠΣ του ν. 1337/1983, καθόσον αφορά στην επέκταση των ορίων τους, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω επέκταση δεν είχε ως αναγκαία προϋπόθεση και την ταυτόχρονη επέκταση των διοικητικών ορίων των Δήμων.

33. Η αναφερθείσα απαγορευτική ρύθμιση του άρθρου 4 παρ. 11 εδάφ. τελευταίο του ν. 2508/97, μετά τη ρητή παραπομπή σε αυτή, από το άρθρο 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018, ως ισχύει μετά το ν. 4787/2021, απέκτησε διαχρονική ισχύ για όλες αδιακρίτως τις σημειακές τροποποιήσεις των ΓΠΣ, τα οποία ίσχυαν κατά τον χρόνο δημοσίευσης του ν. 4447/2016, δεδομένου ότι ο νομοθέτης των πιο πάνω διατάξεων ομοίως δεν περιέλαβε καμία απολύτως διάκριση ή εξαίρεση. Συνεπώς, ενόψει της σαφώς και πολλαπλώς εκφρασθείσης νομοθετικής βούλησης, καθίσταται προφανές ότι, υπό το ισχύον σήμερα νομοθετικό καθεστώς, η σημειακή τροποποίηση όλων των

⁶ Σημειώνεται ότι η εν λόγω παραπομπή στα άρθρα 4 και 5 του ν. 2508/1997 επαναφέρει εγκύρως την κανονιστική τους ισχύ (βλ. και άρθρο 76 παρ. 7 του Συντάγματος), ενόψει, μάλιστα, και της προηγηθείσης κατάργησης, με το ν. 4447/2016 (άρθρο 14α), της καταργητικής αυτών διάταξης του άρθρου 13α του ν. 4269/2014.

ΓΠΣ, ως προς την επέκταση των ορίων τους, δεν είναι επιτρεπτή, ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα που ίσχυσαν αυτά, άρα ούτε η σημειακή τροποποίηση, που έχει ως αντικείμενο την επέκταση των ορίων των ΓΠΣ του ν. 1337/1983.

34. Η άποψη αυτή, πέραν της αναφερθείσης ρητής νομοθετικής απαγόρευσης του, κατά παραπομπή, ισχύοντος τελευταίου εδαφίου του άρθρου 4 παρ. 11 του ν. 2508/1997, ενισχύεται και από τη σαφώς διαφαινόμενη στόχευση του νομοθέτη, ο οποίος, μέσω της ρητής αναφοράς του στα άρθρα 4 και 5 του ν. 2508/1997, επιδιώκει την διαμόρφωση ενιαίου πλαισίου σημειακής τροποποίησης όλων εν γένει των ΓΠΣ, ανεξάρτητα από τον χρόνο ισχύος τους (βλ. και παράγρ. 30). Ωστόσο, με δεδομένο ότι, μετά την ισχύ του ν. 2508/1997, κατέστη ανέφικτη η επέκταση των ορίων των ΓΠΣ, κατά τα λεχθέντα, είναι προφανές ότι, τυχόν ερμηνευτική παραδοχή της δυνατότητας επέκτασης των ορίων των ΓΠΣ του ν. 1337/1883, θα διασπούσε την επιθυμητή ρυθμιστική ενότητα επί των σημειακών τροποποιήσεων, όπως την επιδίωξε ο νομοθέτης, με τις αναφερθείσες διατάξεις, με συνέπεια να ματαιώνεται, κατ' αποτέλεσμα, η διαχρονικώς ενιαία αντιμετώπιση του συγκεκριμένου θεσμού.

35. Επί πλέον, είναι προφανές ότι μία επέκταση των προς πολεοδόμηση περιοχών με εμφανή μετατόπιση του ορίου του ΓΠΣ (δηλαδή, μία μετατόπιση πέραν της «ερμηνείας» του ορίου και των διευθετήσεων, που μπορούν να λάβουν χώρα κατά το επόμενο στάδιο της πολεοδομικής μελέτης, κατά το οποίο καθορίζονται επακριβώς τα όρια των προς πολεοδόμηση ζωνών), συνιστά σε κάθε περίπτωση σημαντική πολεοδομική παρέμβαση, που επηρεάζει τις παραμέτρους (πολεοδομικά σταθερότυπα), στις οποίες έχει στηριχθεί ο σχεδιασμός του ΓΠΣ. Συνεπώς και για το λόγο αυτό, η επέκταση των ορίων ενός ΓΠΣ του ν. 1337/1983 δεν μπορεί να νοηθεί ως σημειακή τροποποίηση, καθόσον, ως ελέχθη, η τελευταία αφορά σε όλως εντοπισμένες τροποποιήσεις, που εκτείνονται σε μερικά οικοδομικά τετράγωνα και αφορούν ζητήματα που έχουν ρυθμιστεί με το ΓΠΣ, όπως οι κοινόχρηστοι ή κοινωφελείς χώροι ή οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης (βλ. νομολογία στην παρ. 27), όχι όμως και σε μεταβολές επί των ορίων ενός ΓΠΣ.

36. Για όλους τους παραπάνω λόγους, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, κρίνεται ότι στην έννοια της «σημειακής τροποποίησης», που αναφέρεται στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018, όπως ισχύει μετά το ν. 4787/2021, δεν συμπεριλαμβάνεται και η τοπική επέκταση των ορίων των ΓΠΣ υπό το καθεστώς του ν. 1337/1983 και, συνεπώς, στο δεύτερο υποερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση.

37. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τις Ευφροσύνη Μπερνικόλα και Αγγελική Καστανά, Νομικές Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 2), με την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Μαγδαληνή Καραγεώργου, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), ένας εκ των προτέρων και άνευ ετέρου αποκλεισμός της δυνατότητας τοπικής επέκτασης του ορίου ενός ΓΠΣ του ν. 1337/1983 κατά τη διαδικασία της σημειακής τροποποίησης δεν έχει έρεισμα στο γράμμα των κρίσιμων διατάξεων, ούτε δικαιολογείται από το σκοπό τους, που, όπως προαναφέρθηκε, συνίσταται στη θέσπιση μίας απλούστερης και ταχύτερης διαδικασίας τροποποίησης για την αντιμετώπιση εξαιρετικών πολεοδομικών αναγκών και εντοπισμένων προβλημάτων. Οι ανάγκες και τα προβλήματα αυτά δεν μπορεί εκ των προτέρων να αποκλειστεί ότι μπορεί να αφορούν σημεία (εκτάσεις) στο όριο του ΓΠΣ και να απαιτείται η μεταβολή (με επέκταση) του εν λόγω ορίου, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι η επιδιωκόμενη επέκταση, λόγω του μεγέθους ή της θέσης της, δεν επηρεάζει το γενικότερο σχεδιασμό και τους στόχους του ΓΠΣ και τις παραμέτρους στις οποίες αυτό έχει στηριχθεί.

38. Ειδικότερα, τόσο στην παράγραφο 14 (αρχική παράγραφο 13β) του άρθρου 7 του ν. 4447/2016, όσο και στο άρθρο 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο δέκατο όγδοο παρ. 3 του ν. 4787/2021, που διέπει πλέον το κρίσιμο ζήτημα, γίνεται λόγος για «τροποποίηση» του ΓΠΣ, χωρίς κάποια εξειδίκευση, περιορισμό ή εξαίρεση. Εφόσον, επομένως, ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ως «τροποποίηση» θα πρέπει να νοηθεί η αλλαγή σε οποιοδήποτε από τα επί μέρους στοιχεία και ζητήματα που ρυθμίζονται στο ΓΠΣ, άρα και στα όρια που εμφανίζονται στα διαγράμματα που το συνοδεύουν και καθορίζουν τις πολεοδομημένες ή προς πολεοδόμηση εκτάσεις. Εάν ο νομοθέτης επιθυμούσε να εξαιρούνται από τη δυνατότητα σημειακής τροποποίησης μεταβολές που αφορούν τα όρια των προς πολεοδόμηση περιοχών, όπως καθορίζονται με τα όρια ενός ΓΠΣ του ν. 1337/1983, θα μπορούσε ευχερώς να έχει ορίσει τούτο ρητά, κάτι που δεν έπραξε.

39. Τέτοια εξαίρεση ή απαγόρευση δεν προκύπτει, εξάλλου, από τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 11 του άρθρου 4 του ν. 2508/1997, που προστέθηκε με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3044/2002, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της και της φύσης της ως ρύθμισης διαχρονικού δικαίου ενόσω ίσχυε ο ν. 2508/1997, η οποία έχει παύσει να έχει πεδίο εφαρμογής. Ειδικότερα, υπό το καθεστώς ισχύος του ν. 2508/1997, η αναθεώρηση και τροποποίηση των εγκεκριμένων κατά τη δημοσίευση του ν. 2508/1997 ΓΠΣ (δηλαδή των ΓΠΣ του ν.

1337/1983) γινόταν κατ' αρχήν κατά τις διατάξεις αυτού (του ν. 2508/1997), με εξαίρεση, υπό προϋποθέσεις, για τις εκκρεμείς διαδικασίες, που συνεχίζονταν και ολοκληρώνονταν με τις προϊσχύουσες διατάξεις (βλ. άρθρο 4 παρ. 11 εδ. α' επ.). Με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3044/2002 προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παράγραφο 11 του άρθρου 4, που προέβλεπε ότι: *«Επίσης σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις επιτρέπεται η τροποποίηση ή αναθεώρηση εγκεκριμένων Γ.Π.Σ. χωρίς επέκταση των ορίων τους, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι που αναφέρονται στην παράγραφο 7 του παρόντος άρθρου»*. Με τη διάταξη αυτή επεκτάθηκε, δηλαδή, η δυνατότητα τροποποίησης ή αναθεώρησης ΓΠΣ του ν. 1337/1983 με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις και εφόσον συντρέχαν οι λόγοι που επέτρεπαν την τροποποίηση ΓΠΣ πριν από την πάροδο 5ετίας από την έγκρισή του, υπό την προϋπόθεση όμως ότι δεν θα επερχόταν επέκταση των ορίων τους, δηλαδή των προς πολεοδόμηση περιοχών. Έχοντας το περιεχόμενο αυτό, η συγκεκριμένη διάταξη δεν προέβλεπε κάποια γενική απαγόρευση τροποποίησης (ή σημειακής τροποποίησης) των ορίων εγκεκριμένων ΓΠΣ του ν. 1337/1983, αλλά προέβλεπε, στο πλαίσιο των γενικότερων ρυθμίσεων διαχρονικού δικαίου του ν. 2508/1997, ότι τέτοια επέκταση μπορούσε να γίνει μόνο κατά τις τότε ισχύουσες διατάξεις (του ν. 2508/1997) και όχι τις προϊσχύουσες. Εξάλλου, μετά τους ν. 4269/2014 και 4447/2016 η διάταξη αυτή, όπως και το σύνολο των ρυθμίσεων της παραγράφου 11 του ν. 2508/1997, έπαυσε να έχει πεδίο εφαρμογής, εφόσον τα εν λόγω μεταγενέστερα νομοθετήματα περιέλαβαν νεότερες και υπερισχύουσες ρυθμίσεις ως προς την αναθεώρηση και την τροποποίηση των ΓΠΣ, που ίσχυαν κατά τη θέση τους σε ισχύ (βλ. άρθρα 7 παρ. 13 και 13α παρ. 2 ν. 4269/2014 και άρθρα 7 παρ. 12 και 13 παρ. 1 ν. 4447/2016). Επομένως, η συγκεκριμένη ρύθμιση, ακόμα κι αν περιέχεται στο άρθρο 4 του ν. 2508/1997, στο οποίο παραπέμπουν οι διατάξεις σχετικά με τη σημειακή τροποποίηση, δεν αποκλείει, ευθέως ή εμμέσως, τη δυνατότητα σημειακής τροποποίησης των ορίων ΓΠΣ του ν. 1337/1983, ούτε πρόκειται για διάταξη με διαχρονική ισχύ. Η, δε, παραπομπή με τις αρχικές διατάξεις του ν. 4447/2016 (άρθρο 7 παρ. 13β) και τις ήδη ισχύουσες του π.δ. 90/2018, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 4787/2021, στο άρθρο 4 του ν. 2508/1997 θα πρέπει να νοηθεί ως παραπομπή στις διατάξεις αυτού που προβλέπουν τη διαδικασία της τροποποίησης (βλ. ρυθμίσεις παραγράφου 10) και όχι στις μη ισχύουσες πλέον διατάξεις επί ζητημάτων διαχρονικού δικαίου, που περιείχονταν στο εν λόγω άρθρο, όπως οι ρυθμίσεις της παραγράφου 11.

40. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη αφενός τη διατύπωση της προϊσχύσασας ρύθμισης του άρθρου 7, παράγραφος 11, εδάφιο α΄ του ν. 4269/2014, που καταλάμβανε και τις τροποποιήσεις των εγκεκριμένων ΓΠΣ και προέβλεπε ότι: «*Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνώμη του ΚΕΣΥΠΟΘΑ, μπορεί να επέρχονται εντοπισμένες και μη ουσιώδεις τροποποιήσεις σε εγκεκριμένα Τ.Χ.Σ.*» και αφετέρου την προεκτεθείσα νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς την έννοια των σημειακών (όπως εντοπισμένων) τροποποιήσεων του σχεδίου πόλης, προκύπτει ότι μία τοπική επέκταση του ορίου ενός ΓΠΣ του ν. 1337/1983 μπορεί να συνιστά «σημειακή» τροποποίηση, εφόσον: **i)** είναι εντοπισμένη σε συγκεκριμένο σημείο και μικρής έκτασης, δηλαδή η έκταση που εντάσσεται στις προς πολεοδόμηση περιοχές του ΓΠΣ κατόπιν «σημειακής τροποποίησης» επιφέρει ελάχιστη επαύξηση των περιοχών αυτών· **ii)** δεν αφορά προστατευόμενες περιοχές του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος· και **iii)** δεν συνιστά σημαντική παρέμβαση, υπό την έννοια ότι στερείται ουσιωδών συνεπειών στο γενικότερο σχεδιασμό και τους στόχους του ισχύοντος ΓΠΣ. Σε κάθε, τέλος, περίπτωση, θα πρέπει να δικαιολογείται με βάση αντικειμενικά πολεοδομικά κριτήρια και να τεκμηριώνεται από ειδική πολεοδομική μελέτη, σύμφωνα με όσα γίνονται γενικώς δεκτά σχετικά με τα κριτήρια των χωροταξικών και πολεοδομικών ρυθμίσεων και τις διαδικασίες έγκρισης και τροποποίησης των ΓΠΣ (βλ. ενδεικτ. ΣτΕ 3500/2009 ΟΛ, 1641/2018, 293/2018, 270/2018, 3058/2015, 2258/2014).

41. Συμπερασματικά, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η έννοια της «σημειακής τροποποίησης» δύναται να καταλαμβάνει και τοπική επέκταση του ορίου ενός ΓΠΣ του ν. 1337/1983, εφόσον συντρέχουν οι πιο πάνω προϋποθέσεις, ζήτημα που εναπόκειται στην ουσιαστική εκτίμηση της Διοίκησης.

Απάντηση

42. Κατόπιν όσων προεκτέθηκαν, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β΄) γνωμοδοτεί ως εξής:

α) ως προς το πρώτο υποερώτημα, ομοφώνως, ότι οι ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 6 του π.δ. 90/2018, ως ισχύει μετά το ν. 4787/2021, ως προς τη σημειακή τροποποίηση των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ), τυγχάνουν

εφαρμογής και στα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, που ήταν εγκεκριμένα βάσει των διατάξεων του ν. 1337/1983 και

β) ως προς το δεύτερο υποερώτημα, κατά πλειοψηφία, ότι στην έννοια της «σημειακής τροποποίησης», δεν περιλαμβάνεται και η τοπική επέκταση των ορίων των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων, συνεπώς ούτε αυτών που είναι εγκεκριμένα βάσει των διατάξεων του ν. 1337/1983.

43. Στη συνέχεια, επακολούθησε ψηφοφορία προκειμένου να αποφασιστεί αν πρέπει να παραπεμφθεί το δεύτερο υποερώτημα στην Τακτική Ολομέλεια, λόγω ιδιαίτερης σπουδαιότητας αυτού, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παρ. 4 περ. δ' του ν. 4831/2021 [«Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) και άλλες διατάξεις», Α 170]. Το Τμήμα, κατά πλειοψηφία, που απαρτίσθηκε από τους Θεόδωρο Ψυχογιό, Αντιπρόεδρο ΝΣΚ, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου και Ιουλία Σφυρή, Νομικές Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 5) τάχθηκε κατά της ως άνω παραπομπής, μειοψηφούντων των Κωνσταντίνου Κατσούλα, Αλέξανδρου Ροϊλού, Αγγελικής Καστανά και Παναγιώτας-Ελευθερίας Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 4).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 25.10.2021

Ο Προεδρεύων

Η εισηγήτρια

Θεόδωρος Ψυχογιός
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Μαγδαληνή Καραγεώργου
Πάρεδρος ΝΣΚ